

Še o volitvah v Trstu

Na Tržaškem se je že pričela volilna kampanja za upravne volitve, ki bodo v nedeljo, 6., in v ponedeljek, 7. junija. V tržaški občini bodo volitve za novi občinski svet (60 svetovalcev) in za rajonske svete (232 svetovalcev) ter za novi pokrajinski svet (30 svetovalcev). Nove pokrajinske svetovalce bodo volili tudi v ostalih občinah na Tržaškem, se pravi v Miljah, Dolini, na Repentabru, v Zgoniku in Nabrežini. V volilne sezname je vpisanih skupno 237.674 upravičencev, in sicer 107 tisoč 945 volivcev ter 129.729 volivk.

Že v eni prejšnjih številka našega lista smo napisali, da bodo bližnje upravne volitve in predvsem volilna kampanja potekale v znamenju ostre konfrontacije med Listo za Trst in tradicionalnimi italijanskimi političnimi strankami. K tej trditvi nimamo danes kaj dodajati, razen da omenimo, da je svoj lonček pristavilo še misovsko novofašistično gibanje, kot izhaja iz izvajanj njegovega prvaka prejšnjo nedeljo na glavnem tržaškem trgu. Njegova izrazita nacionalistična in protislovenska gesla bodo po našem imela le za posledico, da bo Lista za Trst med volilno kampanjo dejansko ubrala podobno pot.

Na volilno kampanjo tradicionalnih italijanskih strank pa bo prav gotovo vplivalo zadnje dogajanje v Rimu, se pravi ostra napetost med Krščansko demokracijo in socialistično stranko, kar v resnici predstavlja vodo na mlinu Listi, ki se lahko baha, kako upravičena je njena kritika na račun političnih strank kot takih.

V takem vsekakor mučnem ozračju in vzdušju bodo poklicani k volilnim žaram tudi slovenski volivci in volivke. Ne glede na vsakovrstne skušnjave, ki so posledica dejstva, da Slovenci živimo v taki družbi, kakršna pač je, in ne glede na prišepetavanje zainteresiranih italijanskih političnih predstavnikov, je jasno, kako bi morala biti glavna skrb slovenskih volivcev in volivk, da v tržaški občinski in pokrajinski svet ter v rajonske svete izvolijo čimveč svojih predstavnikov, se pravi tolikšno število, kot ustreza njihovi resnični volilni moči. Prisotnost primerne števila slovenskih svetovalcev v tržaškem občinskem in pokrajinskem svetu je nujna, če hočemo, da se bo v teh upravnih in v širšem pomenu besede tudi političnih telesih govorilo, razpravljalo in pravično sklepalo o vprašanih, ki se neposredno tičejo naših slovenskih ljudi.

Dobro se zavedamo stvarnosti, strankarske in politične razvejanosti, nespraviljivih političnih pogledov in stališč, ki zla-

dalje na 2 strani ■

Za kaj se je še vredno boriti?

V današnji družbi je kult »dobrin« prevladal nad vsemi drugimi »kulti«, če jih že ni kar spodrinil. Mladino vzgajamo doma in v šoli v pojmovanju, da se je treba učiti in se truditi samo za učinkovitost, ki se isti veliko bolj s sposobnostjo dobro zaslužiti kakor pa z učinkovitostjo pri delu. Celotno šolske sisteme preurejajo v tem smislu. Iz šol prihajajo generacije, ki jim velja vsakršno fizično delo za ponižanje, za znak in dokaz socialne manjvrednosti. S kmetov bežijo mladi v mesta, da bi jim ne bilo treba delati v poljedelstvu, v mestu pa si iščejo vsi zaposlitev, če le mogoče, v pisarnah, po možnosti v bankah, v državni ali deželni ali občinski upravi, šele nato v pisarnah kakih zasebnih podjetnikov, kjer je treba več delati.

Izjeme seveda so, a so pač izjeme. Kakor hitro pa si mlad človek s pomočjo kakih zaščitnikov najde službo v kaki javni upravi, si prisvoji miselnost, da je »sistemiran« za celo življenje in da je torej na mestu. Tedaj začne skrbeti samo še za to, da bo odpadlo na njega čim manj dela na delovnem mestu in da si bo nabral kar največ počitnic ter jih kar najbolje porazdelil v teku leta; hkrati pa da bo izbil iz službe ob čim manjšem delu kar največje dohodke in da si bo s temi dohodki preskrbel kar največje dobrine, od lastnega stanovanja in še drugega stanovanja ali vile v kakem letoviškem kraju do drugega ali celo tretjega avta v družini in čim bogatejše notranje opreme stanovanj. Pridobivanje tega »standarda«, del za delom, prinaša ljudem nekako notranje zadoščanje, v družbi pa ugled in prijatelje. Vsa njihova borbenost je usmerjena samo v tako pridobivanje. Življenje pojmujejo kot možnost uživanja, uživanja vsega tistega, kar si lahko pridobe in pribore v življenju. Če se borijo, se borijo samo v vrstah

sindikata, s katerim si obetajo pridobiti še več gospodarskih koristi.

V vsem, kar moti tako pojmovanje življenja, vidijo abnormalno stanje. Zato so za mir. Ne moti jih, če njihov sindikat ali strokovna organizacija stavka in povzroča težave drugim, kajti, kot rečeno, to spada k njihovemu lastnemu »boju« za še večji zaslužek in za še večjo možnost udobja in uživanja. Moti pa jih, če se bori za svoje pravice nekdo drug, katerega pravice bi pomenile vsaj rahlo skrčenje njihovih lastnih pravic in udobnosti ali vsaj daljno nevarnost, da bi mogel tak bolj slabo vplivati nanje. To je danes tudi bistvo odnosov med strankami v evropskih demokracijah in vsega strankarskega boja. V resnici so razlike med političnimi in nazorski ideologijami skrčene na minimum. Gre le še za osebne in skupinske interese, kar je seveda samo sinonim za besedo koristi.

Lastni interesi — to je danes geslo, ki še lahko potegne posameznika in skupine za seboj. Seveda si ne smemo delati utvar, da so bili ljudje prejšnjih časov čisto drugačni. Tudi tedaj je vsakdo skrbel za lastne interese in koristi. A vendarle so se našli ljudje, ki so se šli boriti za osvoboditev Svete dežele izpod oblasti muslimanov, ki so se dali obsoditi in umoriti za svojo vero, ki so se odpovedali bogastvu in častem ter udobnostim in šli v samostan ali živeti kot puščavniki. Bili so ljudje kot sveti Frančišek Asiški. Pa tudi ljudje, ki so posvetili svoje življenje boju za osvoboditev svojega naroda izpod tujega zatiranja ali za dvig kake zatirane socialne plasti. Iz zornega kota današnje za udobje in uživanje živeče družbe pa so bili taki ljudje smešni. Kdo bi se šel danes boriti za osvoboditev lastnega, kaj šele kakega tujega naroda? Kdo bi bil pripravljen pre-

dalje na 2. strani ■

40. obletnica pregnanstva in upor koroških Slovencev

Pred štiridesetimi leti, 14. in 15. aprila 1942, se je za koroške Slovence začelo eno najbolj črnih poglavij njihove zgodovine. Z množičnim izgonom slovenskega prebivalstva je nacizem hotel enkrat za vselej rešiti »koroško vprašanje«. Nacisti so tedaj začeli izvrševati, kar so na Koroškem pripravljali že dolga leta prej. Prvi val izselitvene akcije v različna taborišča v Nemčiji, pri kateri so lokalni protislovenski velikaši s poslovojem koroškega Heimatbunda Maier - Kaibitschem na čelu imeli vodilno vlogo, je aprila 1942 za-

jel okoli dvesto narodno zavednih družin s skoraj tisoč družinskimi člani. Do konca vojne je sledilo še nekaj izselitvenih valov, tako da je okoli 1300 koroških Slovencev moralo v pregnanstvo. Razen tega so nekaj sto koroških Slovencev zaprli v koncentracijska taborišča in nacistične zapore, od koder se jih okoli dvesto ni več vrnilo.

Prvotni načrti za »dokončno rešitev koroškega vprašanja« so predvidevali preselitev 50.000 koroških Slovencev v Ukra-

dalje na 2. strani ■

RADIO TRST A

NEDELJA, 25. aprila, ob: 8.00 Poročila; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 10.30 Nediški zvon; 11.00 Mladinski oder: Otroci umetnosti: »Nikolaj Rimski Korsakov«; 11.30 Nabožna glasba; 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji; 12.30 Glasba po željah; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.40 port in glasba ter prenosi z naših kulturnih prireditiv; 15.00 »Veš, poet svoj dolg...«, socialna in partizanska lirika; 19.00 Poročila.

PONEDELJEK, 26. aprila, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Arhitektura in arheologija v luči najnovejših odkritij; 9.30 Alternativna kozmetika; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 11.30 Beležka; 12.00 Kulturni dogodki — Kako ti je ime?; 13.00 Poročila; 13.20 Beseda in pesem; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroci pojo; 14.30 Roman v nadaljevanjih: Josip Jurčič: »Deseti brat«; 15.00 Glasbeni ping pong; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Računalnik v službi človeka; 19.00 Poročila.

TOREK, 27. aprila, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Dogajanja iz polpretekle dobe; 9.30 Ali ste že prebrali? 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Oddaja za otroški vrtec; 11.30 Izbrani listi; 12.00 Kulturno pismo — Beležka; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotiček: »Najlepše bajke za najmlajše«; 14.30 Pesmi brez besed; 14.55 Naš jezik; 16.00 Pripoved partizanskega časnikarja; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Z besedo o glasbeni umetnosti; 18.00 Claudio Grbec: »Učiteljica Marta«, radijska igra; 19.00 Poročila.

SREDA, 28. aprila, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Slovensko planinstvo na Tržaškem od začetka do danes; 9.30 Alternativna kozmetika; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.45 Oddaja za 1. stopnjo osnovne šole; 11.30 Literarni listi; 12.00 Pod Matajurjan, posebnosti in omika Nadiških dolin; — Beležka; 13.00 Poročila; 13.20 Deželni zbori na letošnji reviji »Primorska poje«; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotiček: »Pojte, pojte, drobne ptice«; 14.30 Roman v nadaljevanjih: Lev Nikolajevič Tolstoj: »Ana Karenina«; 15.00 Ameriški gledališki musical; 16.35 Motivi z malega zaslona; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Mladi izvajalci: Kitaristi Franko Guštin Aleksander Gruden ter Erika in Aleš Košuta; 18.00 Pesniki so čudenje sveta; 18.40 Iz beležnice Viljema Černa; 19.00 Poročila.

ČETRTEK, 29. aprila, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Doma in na tujem; 9.30 Pravica do pokojnine in socialnega varstva; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.45 Oddaja za 2. stopnjo osnovne šole; 11.30 Izbrani listi; 12.00 Od Milj do Devina — Beležka; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Mladi pred mikrofonom; 14.55 Naš jezik; 16.00 Domači obrabi; 16.35 Južnoameriški motivi; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Četrtekova srečanja; 18.30 Sodobne slovenske novele; 19.00 Poročila.

PETEK, 30. aprila, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Tri slovenske sestre: 130 let Družbe sv. Mohorja; 9.30 Stilno pohištvo; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 11.00 Oddaja za srednjo šolo; 11.30 Literarni listi; 12.00 Na goriškem valu — Beležka; 13.00 Poročila; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotiček: »Kako — zakaj — odkod?«; 14.30 Roman v nadaljevanjih: Lev Nikolajevič Tolstoj: »Ana Karenina«; 15.00 Odrzana kulisa. Film in filmska glasba; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Letošnja revija »Primorska poje«; 18.00 Kulturni dogodki; 19.00 Poročila.

SOBOTA, 1. maja, ob: 8.00 Poročila; 8.20 Dobro jutro po naše; 9.00 »Trd je naš kruh in mnogo nas je«, pesmi o delu; 11.30 Izbrani listi; 12.00 Danes in jutri. Oddaja o Reziji — Beležka; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Mladi pisci; 14.55 Naš jezik; 15.30 Dijaška tribuna; 17.00 Letošnja revija »Primorska poje«; 17.45 Mario Uršič: »Štrajk Lloydovih kurjačev«; 18.45 Vera in naš čas; 19.00 Poročila.

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »Novi list« ■ Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 ■ Odgovorni urednik: Drago Legiša ■ Tiska tiskarna Graphart. Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 772151

Za kaj se je še vredno boriti?

■ nadaljevanje s 1. strani

trpeti mučeništvo za svoje prepričanje in svojo vero? Kdo misli v strumno organiziranih sindikatih na tiste, ki so resnično zatirani, izkoriščani, revni in lačni? Za sindikate je višek nesreče »dopolnilna blagajna« ali začasna brezposelnost, brezposelnost seveda samo od lahkega dela v pisarni ali za strojem, modernim strojem v beli halji, in če se mora kdo lotiti dela z metlo, lopato ali z natakarskim pladnjem, dela, ki je vedno na razpolago in za katero se zanimajo le še tujci z Balkana, iz Turčije ali iz severne Afrike.

Zdi se, da ni ničesar več, za kar bi bil današnji udobju vdani in za udobjem hlepečni človek moderne civilizacije pripravljen kaj žrtvovati. Za vero ne. Rajši veruje v horoskop kakor v Boga, kajti horoskopi od njega nič ne zahtevajo, Bog pa zahteva spoštovanje desetih božjih zapovedi in osebne odpovedi ter žrtve. Tudi za socialno pravičnost, enakopravnost in svobodo ne. Sicer smo vsi za to dvoje, a samo na razdaljo vsaj nekaj tisoč kilometrov, v južni Afriki, v srednji Ameriki ali na Daljnem vzhodu, ne pa v lastnem okolju. Tu je modernemu človeku neznosna še misel na kako resnično enakopravnost, ne samo politično, ampak celo samo jezikovno. In tudi za narod ne. Priznan je samo še nacionalizem velikih narodov, ki nudi zadoščenje tako na športnih igriščih kot v politiki. Nacionalizem malih narodov velja za šovinizem, za čudaštvo, za nestrpnost, za nesmisel, ker se pač upira velikim in močnim, celo za neumnost in za zaostalost. Za nacionaliste veljajo tisti, ki se upirajo krivicam in zatiranju in demonstrirajo, ne tisti, ki jih zatirajo v imenu svoje »velike« države, kot nosilci oblasti.

Geslo našega časa je »mir«, toda mir sitih. Mir sitih velja danes za največjo in glavno dobrino. Gorje kršiti tak mir. Ni dovoljeno se upirati krivicam; to moti in krši mir. Toda brez strahu: takih, ki bi hoteli kršiti mir sitih, je danes malo, zelo malo. Vsi, bodisi spadamo k sitim in zadoščenim in bi radi uživali svoje dobrine v miru ter smo zato za mir, bodisi se bojimo, da bi nas svet zasmehoval in obsodil kot motivece miru, če bi se hoteli bo-

riti za kake moralne in etične vrednote. Toda za kakšne? Kakšne vrednote so nam v tem našem svetu še preostale razen denarja, udobja, mirnega prebavljanja in zabave? Za kaj se je še vredno truditi, še vredno boriti? Za domovino ne in, kot rečeno, tudi za nič drugega ne več.

Tudi prašiči nimajo domovine in drugih vrednot, pa so vseeno siti in srečni — do nadaljnjega.

—o—

Še o volitvah v Trstu

■ nadaljevanje s 1. strani

sti v povojni zgodovini onemogočajo na Tržaškem prodoren uspeh kandidatnih list na samo slovenski nacionalni osnovi. Zdi pa se nam, da bi se morali v tem pogledu po tolikih letih neuspehov vendar nekaj naučiti in priti do spoznanja, kako je enotnost naše manjšine na zunaj, to je pred večinskim narodom, nujna in edino jamstvo za uspeh. Priznati je treba sicer, da se je v zadnjih letih v tej smeri nekaj naredilo, saj lahko danes govorimo o enotnosti akcije, kar prihaja do izraza na primer v okviru prizadevanj za doseg globalne zakonske zaščite. To pa je po našem prepričanju še vedno premalo, bližnje upravne volitve na Tržaškem pa nudijo lepo priložnost, da naredimo korak naprej na poti enotnih nastopov, ki so jamstvo, da bomo na volitvah izvolili primerno zastopništvo slovenske narodne manjšine v tako pomembnih upravnih telesih, kot sta tržaški občinski in pokrajinski svet.

—o—

V Ljubljani se je v soboto, 17. t.m., zaključil 9 kongres Zveze komunistov Slovenije. Izvoljen je bil novi centralni komite, ki mu predseduje Andrej Marinc. Izvoljeni so bili dalje delegati, ki bodo zastopali ZKS na kongresu Zveze komunistov Jugoslavije. Ta kongres bo junija v Beogradu. Kongres v Ljubljani predstavlja tako po svojem poteku kot po zaključkih pomemben mejnik v zgodovini ZKS in Slovenije na splošno. Daljši komentar o kongresu bomo objavili prihodnjič.

40. obletnica pregnanstva...

■ nadaljevanje s 1. strani

jino, vendar je nadaljnji potek vojne te načrte preprečil. Pri tem je oboroženi odpor proti nacistični strahovladi na južnem Koroškem, ki se je organizirano pričel prav v letu pregona, brez dvoma imel pomembno vlogo. Ta odpor koroških partizanov v okviru vseslovenske Osvobodilne fronte se je razrasel v najobsežnejše odporiško gibanje v mejah Tretjega rajha in je bistveno prispeval k mednarodno-pravnemu zasidranju manjšinskih pravic v avstrijski državni pogodbi iz leta 1955.

Obletnicam nasilnega pregona koroških Slovencev ter njihove vključitve v boj proti nacifašizmu bodo v tem letu namenjene številne prireditve. Deloma so tudi

že izšle publikacije o tej temi, deloma pa so še v pripravi.

V nedeljo, 18. aprila, je bila v Domu glasbe v Celovcu spominska slovesnost, ki jo je priredila Zveza slovenskih izseljencev v sodelovanju z osrednjima organizacijama koroških Slovencev. Poleg govorov sta bila na sporedu umetniški del in razstava dokumentov in slikovnega gradiva.

V nedeljo, 25. aprila, pa bodo v Podpeci nad Železno Kaplo odprli stalno razstavo o dogodkih v obdobju NOB v Železni Kapli in okolici. Razstava bo nameščena v obnovljeni Peršmanovi domačiji in bo posvečena spominu najst članov Peršmanove družine, ki jih je esesovska policija 25. aprila 1945 zverinsko pobila.

(Sindok)

Mladinski manjšinski seminar v Belgiji

»Mladinska komisija Federalistične unije evropskih narodnostnih skupnosti, ki ima svoj občni zbor dne 8. aprila 1982 v Burg-Reulandu (nemškogovoreči predel Belgije), je imela na svojem seminarju, ki se ga udeležujejo predstavniki 11 narodnostnih skupnosti, priložnost, da se seznanijo z novostmi glede desetletnega demokratičnega boja Slovencev v Italiji za zakonito zaščito lastnih pravic v duhu vesoljne izjave o človekovih pravicah, mednarodnih in dvostranskih pogodb in ustavnih načel italijanske republike.

Ta zveza je pregledala položaj slovenske manjšine ob svojem seminarju v Trstu leta 1980, stalno pa jo seznanja z dogajanjem mladinska sekcija njenega dejavnega člana, Slovenske skupnosti.

Dejstvo, da se je pred časom začela v senatu italijanske republike zakonodajna pot za sprejetje globalnega zaščitnega zakona za slovensko narodnostno skupnost v Furlaniji-Julijski krajini, je torej zelo velikega pomena.

Mladinska komisija Federalistične unije evropskih narodnostnih skupnosti izraža pričakovanje, da bo Italija v najkrajšem času sprejela pravičen zakon, ki bo izpolnil zahteve Slovencev v Italiji, ki imajo naravno in juridično pravico, da se priznajo njihove osnovne pravice.

To je besedilo resolucije, ki so jo udeleženci letošnjega mladinskega mednarodnega seminarja v jugo-vzhodnem delu Belgije sprejeli glede položaja Slovencev v Italiji. Seminarja v Burg-Reulandu se je za včlanjeno mladinsko sekcijo Slovenske skupnosti udeležilo pet mladih. Prisotna

je bila tudi tričlanska delegacija Koroške dijaške zveze iz Celovca. Večletni podpredsednik Mladinske komisije Federalistične unije evropskih narodnostnih skupnosti (FUENS) Ivo Jevnikar, ki tokrat ni več kandidiral za mesto v vodstvu, je v imenu Slovenske skupnosti prebral krajše poročilo o zadnjem dogajanju v zamejstvu in v Rimu, predvsem v zvezi z napori za globalno zaščito, s postopkom v parlamentu, z delom »rimske komisije«, nestrpnimi izbruhi v Trstu in podobno. Popolnejši prikaz tokrat ni bil potreben, saj so se predstavniki mladinskih organizacij, ki so včlanjene v FUENS, neposredno seznanili s slovensko problematiko na seminarju pred dvema letoma v Dragi. O najnovjšem dogajanju na Koroškem so poročali koroški predstavniki, ki so en večer uporabili tudi za prikaz koroške zemlje z diapozitivi.

To poročanje je sodilo v že ustaljeni del seminarja, ko vsako leto prisotne delegacije poročajo o svojem položaju. Pri poročanju o stanju manjšin je vzbudila pozornost prisotnost predstavnika Laponcev na Švedskem. Veliko je bilo tudi razpravljanja o dogajanju na Kosovu.

Osrednja pozornost mladinskega manjšinskega seminarja, ki je bil od 5. do 8. aprila, pa je bila, naravno, posvečena položaju gostiteljev: nemškogovorečih Belgijcev, ki jih v FUENS zastopa mladinski odsek stranke PDB (Stranka nemškogovorečih Belgijcev). Več predavanj, srečanja in pa celodnevni poučni izlet so udeležencem prikazali usodo 65.000 glave skupnosti, ki je bila od leta 1815 do mirovne po-

godbe po 1. svetovni vojni del Prusije oz. Nemčije, pozneje pa je kot manjšina prešla pod Belgijo, kjer je doživljala poskušne asimilacije, notranje spore ob razhajanju z že nacistično Nemčijo, psihološki udarec ob nemški zasedbi nevtralne Belgije, nelagodje v prvih povojnih letih, nov polet ob ustavnih reformah v Belgiji v začetku 70-ih let, ko so Flamci, Valonci in tudi Nemci v državi dobili novo pravno ureditev za jezikovne in kulturne pravice (uradna veljavnost vseh treh jezikov, »sveti kulturnih skupnosti« za vsako narod-

dalje na 6. strani

—o—

Koliko informacij prenese človek?

Dan za dan nas obveščevalna sredstva, dnevnik, radio, televizija, zasipajo z informacijami, od katerih pa jih je le manjši del politične narave. Večina informacij se nanaša na dogodke, ki so manjše važnosti. Med njimi pa imajo skoro vedno prednost nesreče in hudodelstva vsake vrste, od umorov do posilstev. Vsak dan ali celo po večkrat na dan zvemo tako nešteto novic, ki so po veliki večini slabe ali celo tragične. Obveščajo nas do potankosti o raznih umorih, samomorih, sodnih razpravah zaradi kriminalnih dejanj, o nesrečah, o mučenju ali celo o ubojih otrok, o zastrupitvah s pokvarjeno hrano, o poneverbah, tatvinah, izsiljevanjih, o hudodelstvih mafije in camorre, o pojavih korupcije v javni upravi itd.

Ce prištejemo k temu še gospodarske, socialne, športne, zdravstvene, kulturne in druge informacije, se nam nehote pojavi vprašanje, kako more človeška psiha prenesti tak vsakodnevni plaz informacij. Kako reagira na to? Kako to vpliva na človeka in na njegov odnos do sveta? Ali mu širi obzorje in ga notranje bogati in spodbuja pri njegovi dejavnosti ter ga napravlja bolj odprtega do sveta in pripravljene, da pomaga ljudem v stiski, ali ga s časom otopi in napravi topega in brezbriznega za nesreče in bolečine drugih?

Na to vprašanje je težko odgovoriti, kajti pojav je še neraziskan. Iz lastnih opazovanj pa bi lahko rekli, da je neka meja v sposobnosti vsakega človeka v sprejemanju informacij. Ta meja ni pri vseh ljudeh ista. Nekateri lahko sprejmejo in »prebavijo« več informacij, drugi manj, nihče pa ne more sprejeti vsak dan neomejene količine informacij, ne da bi to vplivalo na njegovo razpoloženje, psiho, odnos do okolja in na njegov pogled na svet. Psihologi in strokovnjaki za vprašanja informiranja, pa tudi mi vsi smo že lahko ugotovili, kako postajajo ljudje ob poplavi novic o umorih in smrtnih nesrečah neobčutljivi za take novice. Zanima jih le novica kot taka, toda ob njej nič ne občutijo in si dogodka tudi ne morejo več predstavljati ter to niti več ne poskušajo. Tako npr. popolnoma brezbrizno, brez vsakega občutka obžalovanja večina ljudi prebere novico o avtomobilski nesreči, pri kateri so se ubili trije ali štirje ljudje. Večina bralcev take novice niti ne prebere, če se nesreča ni zgodila kje v bližini. Tu di letalska nesreča, pri kateri je bilo »sa-

dalje na 4. strani

BCIKB

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

S. P. A.

Ulica F. Filzi 10 - TRST - Tel. 61446

vabilo delničarjem

na redni občni zbor, ki se bo vršil v prostorih Zveze slovenskih kulturnih društev v Trstu, Ul. sv. Frančiška št. 20 v prvem zasedanju dne 23. aprila 1982 ob 9. uri; v morebitnem drugem zasedanju

V SOBOTO, 24. APRILA 1982

v istih prostorih in ob isti uri s sledečim dnevnim redom:

1. Prečitanje poročila Upravnega sveta;
2. prečitanje poročila Nadzornega odbora;
3. predložitev družbene bilance poslovnega leta 1981 in zadevni sklepi;
4. izvolitev enega člana Upravnega sveta;
5. izvolitev enega nadzornika in nadomestnega nadzornika;
6. razno.

Opozarjamo gospode delničarje, da bodo na podlagi člena 4 zakona št. 1745 z dne 29.12.1962, imeli pravico glasovanja na občnem zboru, samo v primeru pologa svojih delnic pri zavodu vsaj pet dni pred zasedanjem občnega zbora.

UPRAVNI SVET

Obisk belgijskih rojakov

Če malo pobrsate po svojem spominu, se boste gotovo spomnili obiska Slovencev iz Clevelanda, ki so bili pri nas avgusta lani. Gotovo vam je ostalo v spominu njihovo veselje, njihova ljubezen do slovenske besede, pesmi in folklorne. S svojim zgledom so nam dali poguma, večjega zanosa v vsakodnevnem boju za pravice naše manjšine. Enako smo bili obogateni tudi tisti številni, ki smo se v sredo, 14. aprila, zbrali v dvorani Marijinega doma pri Sv. Ivanu v Trstu, da bi v naši sredi pozdravili belgijske rojake in poslušali in gledali njihov nastop.

K nam so prišli iz pokrajine Limburg, nedaleč od meje z Nizozemsko. Tam delujejo v okviru kulturnega društva »A. M. Slomšek«, ki obstaja že pol stoletja.

V Belgijo so ti rojaki prišli kmalu po prvi svetovni vojni iz raznih krajev Slovenije in se zaposlili v rudnikih. Ker so živeli v tujem okolju, jim je bila slovenska beseda in pesem edina tolažba in veselje. Zato je leta 1928 Štefan Rogelj ustanovil

Slovenski zdravniki v Trstu vabijo na ustanovni občni zbor

DRUŠTVA SLOVENSkih ZDRAVNIKOV V TRSTU

Občni zbor bo v petek, 23. aprila, v dvorani Gospodarskega društva na Kontoveleu ob 18. uri v prvem in ob 19. uri v drugem sklicanju. UDELEŽBA OBVEZNA.

moški zbor, ki ga je kasneje prevzel njegov sin Vili in prav pod njegovim vodstvom smo lahko v sredo najprej poslušali mešani zbor »Slomšek«, ki je za uvod zapel »Zdravljico«, nato pa vrsto priljubljenih slovenskih pesmi. Moški zbor pa nam je predstavil venček slovenskih narodnih.

Ob petju belgijskih rojakov bi rad poudaril, da tako ljubezen do slovenstva, kot smo jo opazili pri teh pevcih, lahko razodeva le tisti, ki za slovensko besedo in pesem veliko žrtvuje, ki jo hrani in varuje kot bogat zaklad. Kot primer, da vsi veliko dajo za obstoj svojega društva in pevskega zbora, naj povem, da se dirigent zbora »Slomšek« vozi 200 km daleč na vaje.

V drugem delu bogatega in pestrega sporeda pa se nam je predstavila folklorna skupina »Vesela mladina«, ki je s svojo živahnostjo in razgibanostjo povsem navdušila občinstvo.

Sledili so pozdravi, najprej dr. Zorka Hareja, predsednika ZCPZ, ki je bila tudi glavni organizator tega srečanja. Po njem sta spregovorila v imenu Duhovske zveze msgr. Lojze Škerl, v imenu Slovenske skupnosti pa dr. Drago Štoka. Srečanje se

je po teh pozdravih zaključilo še z zadnjim folklornim plesom. Ob prigrizku smo se kasneje lahko še pogovorili z našimi rojaki in z njimi tudi kaj zapeli.

Na koncu naj povem še to, da so si v sredo popoldne ogledali Miramarski park ter stolnico sv. Justa, kjer jih je tudi sprejel škofov vikar msgr. Lojze Škerl. Po nastopu pa so se vrnil v Gorico, kjer jih je v petek čakal nastop v dvorani Katoliškega doma, v soboto opoldne pa so bili v Števerjanu gostje ansambla »Lojze Hlede«, ki je skupaj z moškim pevskim zborom »M. Filej« gostoval pri njih v Belgiji pred dvema letoma.

B. K.

Butalci v izvedbi dijakov enotne srednje šole Fran Erjavec

V soboto, 17. t.m., so dijaki enotne srednje šole Fran Erjavec proslavili 50-letnico smrti priljubljenega slovenskega mladinskega pisatelja Frana Milčinskega tako, da so na odru rojanskega Marijinega doma uprizorili njegove Butalce. Duhovito in domiselno besedilo, pa sproščena in tekoča igra vseh nastopajočih sta pripravila urico smeha in zabave številnim gledalcem. Izbira dela je bila zelo posrečena, saj je bilo čutiti, kako je humor Milčinskega prevzel igralce same, tako da jim ni bilo težko vživeti se v svoje like. Dramatizacijo je pripravila režiserka sama, prof. Lučka Susič. Pri režiji je prof. Susič skrbela za hiter in tekoč ritem, tako da ni bilo nikoli kakih zadreg ali nesigurnosti. Tudi iz igralcev je znala izvabiti najbolj primerne tone: jezičnost v štirih tepanjskih vaščankah (Nataši Franca, Ivandi Verginella, Kristini

Trnovec in Eriki Piščanc), zafrkljivo prebrisanost v Cefizlju (Maksiju Kralju), kamuflirano strahopetnost v policaju (Aleksandru Kompore), važnost v županu (Andreju Pieriju), podrejenost moža močnejši ženi (Daniel Sardo in Ingrid Sedmak). Prepričljivi so bili tudi Ingrid Gulič kot Pekarka, Valter Piščanc kot Čačka in Breda Husu kot grofica. Pa tudi igralci manjših vlog (Erika Dolhar, Igor Civardi, Monika Mosetti, Egon Emili, Marko Švagelj in Robert Mosetti) so se dobro odrezali. Okusno sceno so izdelali dijaki sami pod vodstvom prof. Karmen Jugovic. Upamo, da bodo dijaki igro še kje ponovili.

Poudariti je treba vzgojni pomen takih uprizoritev, saj se tako dijaki naučijo nastopati, potrudijo se za lepo izgovarjavo in se na ta način najbolj približajo gledališki umetnosti in jo vzljubijo.

Koliko informacij prenese človek?

■ nadaljevanje s 3. strani

mo« kakih 25 mrtvih, je za ogromno večino bralcev nezanimiva in malo važna, če se je zgodila v kaki drugi državi ali na drugem koncu celine ali celo na kaki drugi celine.

Kdo še bere o spopadih med Iranci in Iračani, o bojih v Afganistanu ali o žrtvah lakote v Afriki in južni Aziji? Le zelo malo število bralcev. Take vesti večina ljudi preskoči. Potrži ugotavljamo, da postaja-

mo vsi bolj ali manj brezčutni za take »majhne« nesreče in tragične dogodke. Vtis napravi na nas le še množičnost, ne navadno velik obseg kake nesreče, pomora, spopada ali umiranja od lakote ali nalezljive bolezni. Umiranje od lakote mora iti že v milijone in o njem morata spregovoriti papež ali Organizacija združenih narodov, da se nam zdi vredno spregovoriti o tem z ljudmi našega okolja.

Toda vprašanje je, ali gre pri tem res za našo in drugih brezčutnost in otopelost, ali pa ni to le pojav nagonске samoobrambe človeške psihe, ki enostavno ne more prenašati take obteženosti s tragičnimi informacijami in se »zapre« pred njimi. Vemo, da nas še vedno hudo pretrese vsaka cestna nesreča, kateri smo priča, vsaka nesrečna smrt, ki se zgodi kje v naši bližini, vsako hudodelstvo v našem okolju, tudi če žrtev nismo osebno poznali. Če pa se isto zgodi kje dalje od nas, recimo v Furlaniji, nas pusti novica popolnoma hladne. Novice o usmrtitvah, ki so vedno pretresljive, in o hudih obsodbah raznih »disidentov« v totalitarnih državah, o katerih nam sicer naš razum in naše prepričanje pravita, da so nedolžni, nas prav tako skoraj sploh ne vznemirijo, ker so »daleč«. Smo »ogorčeni«, toda samo formalno. Nihče od nas ne izgubi zaradi tega niti minute spanja.

Podelitev literarne nagrade »Vstajenje« Bruni Pertot

Komisija literarne nagrade »Vstajenje« je podelila literarno nagrado »Vstajenje« za leto 1981 Bruni Pertot za njeno dosežanje pesniško in prozno delo ob knjigi črtic Dokler marelice zorijo, ki je izšla kot redna knjiga GMD leta 1981.

Komisija je svojo odločitev takole utemeljila:

Pertotova je do zdaj izdala dve pesniški zbirki — Moja pomlad (1961) in Bodi pesem (1975) —, istočasno pa je v tukajšnjih revijah objavljala zrelo in žlahtno napisane črtice in novele v samosvojem slogu. V našo tukajšnjo prozo je vnesla

barkovljansko obalo in breg s slovenskim človekom in njegovimi problemi. V knjigi Dokler marelice zorijo izstopa ljubezen do narave in skrb za njeno ohranitev. Iz črtic zveni njena radoživost in čut za pristno in sočno izražanje.

Denar za nagrado je poklonila Hranilnica in posojilnica na Opčinah, za kar se ji komisija iskreno zahvaljuje.

Slovesna podelitev nagrade je bila v ponedeljek, 19. aprila, na sedežu Društva slovenskih izobražencev v Trstu, ul. Donizetti 3.

Pisma uredništvu:

Spoštovano uredništvo!

V Vašem tedniku z dne 25. marca, v članku »Napovedane slovenske knjige«, je bilo v nepodpisnem članku, ki omenja mojo knjigo (napovedano za letošnjo redno zbirko Mohorjeve družbe v Celju), nekaj netočnosti, zaradi česar prosim, da poročilo dopolnite s temle pojasnilom:

Naslov knjige bo »Daleč in globoko«, ne pa »Kratka proza«; to je bil le delovni naslov rokopisa, povzeli pa ste ga po knjižnem katalogu »Knjiga 82/1-2«, kakor je bil tam pomanjkljivo objavljen. Napovedano je bilo tudi to, da bo knjiga »izbor iz avtorjevih črtic«, kar je pisec članka v Vašem tedniku dopolnil s trditvijo, da so bile »črtice že prej objavljene in gre le za izbor iz njih«. V resnici bo v knjigi poleg štirih črtic devet novel, ki jih lahko imenujemo tudi povesti; zato ne bo držalo, da v zbirki »letos ne bo izšla niti ena prava povest«, kakor piše Vaš poročevalec, za katerega so po vsem videzu »prave povesti« samo večernice. Če pa gre le za »slabokrvno ponatiskovanje« že objavljenih del, bo pisec članka lahko preveril in s polno pravico objavil vire z navedbo naslovov in datumov po izidu knjige, ko jo bo (če jo bo) prebral, s čimer bi me zelo razveselil. K temu naj omenim le svoje mnenje, da niti črtice niso manjvredno leposlovno blago (kaj bi bila brez njih n.pr. Cankar in Čehov?), in pa še to, da je knjižno objavljjanje del, ki so prestala svojo preskušnjo v periodikah, posem v rabi in normalno, še posebej, če gre za kakšen odlomek ali osnutek in če so dela za objavo v knjigi predelana in dopolnjena. Ali pa se motim?

Lepo pozdravljeni!

Cvetko Zagorski
Ljubljana

Kot ste zapisali sami, nismo mogli vedeti za pravi naslov Vaše knjige, ker smo iz mesečnika »Knjiga 82« zvedeli le za »delovni naslov«. Radi objavimo zdaj pravi naslov Vaše nove knjige.

Pod pojmom »povest« razumemo obširneje literarno delo, v smislu, ki ga poznajo Italijani pod pojmom »kratek roman«, ali v dolžini dosedanjih večernih povesti Mohorjeve družbe, torej do kakih 180-200 strani. Pod novelo pojmuje mo kratek tekst, veliko krajši od povesti, pred katero pride še »dolga novela« in še kaj, npr. »pripoved«. Seveda se vse te zvrsti ne dajo točno definirati. Če smo zapisali, da v Mohorjevi zbirki »letos ne bo izšla niti ena prava povest«, smo hoteli reči le to, da ne bo izšel noben dolg pripovedni tekst, ki bi nanese celotno knjigo, po tradiciji Mohorjeve družbe. Niti na kraj pameti nam seveda ne pade, da bi videli v novelah kako manjvredno literarno zvrst. Poleg Cenkarjevih črtic in novel se je treba spomniti le na novele mnogih velikih imen svetovne literature, od Boccaccia do Tolstojina in Čehova pa do Jacka Londona in Alberta Moravie. Res pa je tudi, da je novele lažje pisati kakor romane in povesti in da dejstvo, da če kaka literatura ne zmore velikih tekstov, romanov in povesti, je po našem to znak neke krize, neke pripovedne nemoči ali pomanjkljive skrbi za gojenje take zahtevne literature.

Ponatiskovanje že objavljenih črtic in novel je seveda ne le primerno, ampak tudi potrebno, saj tako bravec kot pisatelj rada vidita zbrane take literarne plodove v knjigi. Toda za knjigo novih, prej še neobjavljenih črtic in novel vlada vsekakor večje zanimanje kakor za že objavljene in torej bravec bolj ali manj znane.

dalje na 7. strani ■

Zaključek revije »Primorska poje«

V nedeljo, 18. aprila, se je v občinski telovadnici na Lesah v Beneški Sloveniji zaključila letošnja revija »Primorska poje«. V enem mesecu in pol so v dvanajstih krajih, na tej in na drugi strani meje, nastopili skoraj vsi primorski pevski zbori. Ta množičnost pa se ne odraža samo v številu pevskih zborov, ki so letos peli, in v številu pevcev, ampak tudi v zanimanju, ki ga vsakoletna pevska revija vzbuja pri občinstvu.

Število novih ali obnovljenih pevskih zborov, številni mladi pevci, ki iz leta v leto z vedno večjim veseljem pomlajujejo pevske vrste, in drugi znaki kažejo, da zanimanje za to obliko udejstvovanja stalno raste. Zborovsko petje doživlja svoj preporod. Zbori se predvsem številčno krepijo in to je prvi pogoj, da se bo pri petju izboljšala tudi umetniška raven. Prav take množične pevske revije, kot je Primorska poje, kažejo resnično stanje vsakoletne pevske, kulturne in glasbene rasti. Če upoštevamo najrazličnejše okolnosti, ki lahko vplivajo na kvaliteto izvajanja pri posameznih zborih, lahko rečemo, da se stanje počasi, a vztrajno boljša. Boljša v smislu,

ker jih pač stvar zanima. Prav zaradi tega, ker je sedaj petje spet zadobilo vlogo vodilnega kulturnega udejstvovanja med našim ljudstvom, je nujno, da organizatorji začnejo misliti na neko obliko, ki bo pevske zборе in tudi poslušalce še naprej spodbujala, da bodo sledili in se udeleževali te dejavnosti. Dobiti primerno rešitev seveda ni lahko, je pa nujno, kajti pogoji za to so in vsi moramo izkoristiti čas in prilike, da se zborovsko petje v naših krajih spet razvije v kulturno mednarodno reprezentativno dejavnost.

—o—

PREJELI SMO:**SINDIKAT SLOVENSKE ŠOLE
V GORICI**

Odbor Sindikata slovenske šole — Tajništvo Gorica — se je sestel na rednem posvetu v ponedeljek, 5. aprila t.l. Na dnevnem redu so bile številne točke, o katerih so odborniki razpravljali in sprejeli obveze za nadaljnje delo. Odbor je najprej analiziral pojav fašističnih izbruhov zoper Slovence, ki ga je med italijanskimi skrajneži sprožila naša zahteva po globalnem zaščitnem zakonu. Odbor je ugotovil, da so v sami italijanski družbi taki protislovenski krogi zelo izolirani. Fašistično rovarjenje so obsodile številne italijanske šole in italijanski profesorji, kakor tudi Odbor goriškega šolskega okraja, ki je tudi našemu Sindikatu naslovil pismo, v katerem soglasno obsojajo take primere nestrpnosti in odločno podpirajo našo zahtevo po uredništvu državnih in deželnih ustavnih zakonov, ki ščitijo slovensko manjšino.

Tekla je nadalje razprava o slovenskem vrtcu v južnem delu Gorice. Sindikat ugotavlja, da vrtec nima primernih prostorov. Zato je s tem v zvezi vložil zahtevo na goriško občinsko upravo, naj čimprej poskrbi, da bo ta težava odpravljena. Sledilo je obširno poročilo o srečanju predstavnikov šolskih sindikatov treh manjšin v Italiji (nemške, francoske, slovenske), ki je bilo v Veroni 4. aprila t.l. Odobreno je bilo poročilo, ki je bilo naknadno predstavljeno Deželni komisiji za probleme slovenske šole. V poročilu je bila izražena zahteva, naj odgovorne oblasti (dežela, pokrajina, občina) rešijo vprašanje stavb in poslopij slovenskih šol in zavodov v Gorici.

Novemu Matajurju, zaslužnemu glasilu beneških Slovencev iskreno čestitamo za pomembni jubilej. Prepričani smo, da bo tudi v prihodnosti z enako odločnostjo branil koristi našega ljudstva v Benečiji, tolmačil njegove želje in pričakovanja ter še dalje prispeval svoj nepogrešljivi delež v prizadevanjih za vsestransko osveščanje naših rojakov v videmski pokrajini.

Novi list

da vsi stremijo za čim boljšo izvedbo, ta volja pa bo zборе, ob marljivem delu, vajah, primerni izbiri zborovske literature, glasovni izobrazbi, smiselnemu muziciranju itd., privedla do vedno popolnejšega, lepšega petja.

Organizacija tako množične pobude, ki je tudi zemljepisno razvejana po vsem primorskem ozemlju, je zahtevno in nelahko izvedljivo delo. Kaže pa, da so ljudje za zborovske revije pripravljeni veliko žrtvo-

Deseta in zadnja koncertna matineja v Gorici

Tudi letos je ciklus nedeljskih koncertnih matinej v organizaciji Kulturnega društva »Lipizer« zaključen, in sicer s čudovitim klavirskim recitalom Carla Jose' Sena v nedeljo, 21. marca.

Glasbenik, ki ga goriško občinstvo pozna že iz preteklih let po nastopih, od katerih enega tudi v lanskem sezoni, je nastopil tokrat s Preludijem in fugo v E molu št. 7 Johana Sebastiana Bacha, z Beethovnovimi 32 variacijami v C molu, s Chopenov Fantazijo op. 49, Obrednimi plesi skladatelja Joliveta in Scriabinovo skladbo Studij št. 42.

Iz leta v leto ugotavljamo pri izvajalcu večjo zrelost in popolnost v izvajanju, prav gotovo tudi zaradi stalnega izpopolnjevanja, ki si ga Seno

pridobiva v Parizu pod vodstvom slavne pianistke Germaine Mounier. Zlasti je Seno pokazal svojo glasbeno občutljivost s pravilnim razumevanjem tako različnih skladateljev, katerih dela je izvajal na nedeljskem koncertu.

Navdušeno občinstvo je pianist zlasti zadovoljil s skladbo izven programa, to je s Chopinovo Sonato v H molu.

Program je predstavil dr. De Nicolo, ki se je toplo zahvalil zvestemu občinstvu in še posebej predsedniku društva »Lipizer« prof. Qualliju, ki si z veliko vnemo prizadeva, da bi ohranil ciklus nedeljskih matinej na visoki glasbeni ravni, Gorici v ponos in občinstvu v zadoščenje.

E. L.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

»Ščedenski etnografski muzej«

Vodstvo etnografskega muzeja v Škednju — to je seveda predvsem duhovnik Dušan Jakomin, njegov ustanovitelj — je izdalo lep prispevek z naslovom »Ščedenski etnografski muzej«. Muzej se nahaja v ulici Pane bianco 52. Prospekt odlikuje lep tisk in odlične barvne fotografije, ki jih je posnel fotograf Sandri. Prospekt ima podnaslov »Prikaz včerajšnje kulture za današnjega človeka« ter nazorno in prikupno prikazuje zbirke v muzeju, njegovo vlogo in njegov pomen.

V besedilu prospekta je rečeno: »Ščedna, nekdanj zaselek, danes mestna četrt v vzhodnem delu Trsta, je bila obljudena že za starih Rimljanov, ki so tu ob morju zidali svoje gosposke hiše«. Nato skuša avtor besedila razložiti ime Ščedna, kot se je kraj imenoval nekdanj, in ime Škedenj, kot se napačno imenuje danes. Vendar pa najbrž tudi ne drži trditve, da pride ime Ščedna iz »glagola čediti, kar pomeni trebiti gozd«, saj potem bi se moral kraj imenovati Čedna in ne Ščedna. Drugi spodrselj avtorja besedila je v naslednji trditvi: »V 8. stoletju približno so se tu naselili Slovani in postavili bivališča zase in hrame za živino«. To namreč niso bili Slovani, ampak Slovenci — saj to je bil čas slovenske karantanske države, torej države slovenskega naroda in ne nekkih nedoločnih Slovanov. Živina pri Slovencih pa tudi ni nikoli stala v hramih, kajti beseda hram je pomenila vedno in pomeni še danes sinonim za besedo dom, bivališče za ljudi. Živina je pri Slovencih vedno stala v štalah oziroma hlevih in stajah.

Iz besedila nadalje zvemo, da je nastal ščedenski etnografski muzej leta 1975 z namenom, da zbira, ohranja, razstavlja in daje v pregled gradivo, ki se nanaša izključno na ta kraj. V besedilu je nadalje rečeno: »Svojevrstnost muzeja in obenem preteklosti Ščedne so kruh, znani »ščedenske kreh«, krajevna ljudska ženska noša, ki se razlikuje od ostalih noš v tržaški okolici, ter fotografska in opisna dokumentacija o življenju v Ščedni v preteklosti: sprva je imelo naselje izključno kmečki značaj, kasneje (približno leta 1850) je začelo postajati vedno bolj delavsko... Sedanje ozke in vijugaste ceste, nizke »šiške«, naslonjene druga k drugi (vsaj v središču) in značilni »kuerte« (dvorišča), vse to nam še danes izpričuje, da je bila Ščedna nekoč vas zase, popolnoma ločena od Trsta. Sem pa so Tržačani radi in pogosto zahajali, saj jih je privabljal ljudski značaj tega okraja. V pustnem času še posebej«.

V besedilu je nato opisana kuhinja in ostala notranost nekdanje ščedenske hiše, kot sta prikazani v muzeju. »V pritličju muzeja je "čuhnja", kakor je bila približno do začetka druge svetovne vojske; zraven je spalna soba, ki je bila sicer v prvem nadstropju. Po stopnicah so razobešene na zidu slike nekdanjih pevskih in prosvetnih društev, ponos nekdanje Ščedne. V prvem nadstropju so na ogled z nekako redno izmeno razni fotografski in tiskani dokumenti in bogate ljudske noše ter skrinja, okrašena z ljudskimi motivi«. Besedilo nam nato opisuje sloviti ščedenski kruh in njegovo peko, rekoč: »Vsaka ščedenska »šiša« je imela »pieč« za vsakdanjo peko kruha. Tržačani so imenovali ta kruh s splošnim imenom »biga«. Očitno je avtor besedila mnenja, da izraz biga ni slovenski, zato nadaljuje: »Dejansko

pa je imel domači »kreh« kar osem narečnih imen, kolikor je bilo pač oblik kruha: pariče, ... hlebiče, štumble, k'nete, panetiine, išašu in majhne štruce. Moka je bila prvovrstna bela pšenična«. Nekaj omenjenih krušnih imen je seveda italijanskih. Potem nadaljuje: »Ščedenske "ženšče" ... so nosile vsak dan kruh v mesto, da bi ga prodajale in tako prinašale domov potrebn denar. Po večini peš, skoro uro hoda daleč. Nosile so ga s »svitkom« na glavi v »premierju« (mišljen je pač splošno razširjeni izraz plenir v pomenu košara), da bi ne tiščalo. Bel prtij je pokrival dišeči kruh. Krušarce so namreč zelo dale na snago in na kvaliteto svojega kruha: niso pa uporabljale osličkov. V Trstu so imele svoje stalne odjemalce bodisi po stanovanjih, bodisi v gostilnah ali po uradih. V muzeju je stara kuhinja s pečko in vsem pristnim orodjem, ki ga je krušarica uporabljala za peko kruha«.

Besedilo nato govori še o drugih predmetih stare ščedenske ljudske kulture, ki so razstavljene v muzeju, tako o svetilkah, omari, starih fotografijah, o zbirki obvestil in naznanil, ki jih je izdal tržaški magistrat (t.j. občina) v italijanščini, nemščini in slovenščini od 18. stoletja do leta 1918 in ki se nanašajo na kmečko, šolsko in socialno življenje onega časa, o starem kmečkem orodju in še o marsičem.

—0—

Slovenski kulturni klub v Trstu
vabi na

FILMSKI VEČER O TRSTU

Marjan Jevnikar bo predvajal nekaj svojih najuspešnejših stvaritev zadnjega časa.
Večer bo v petek, 23. aprila, ob 19. uri.

MLADINSKI MANJŠINSKI SEMINAR V BELGIJI

■ nadaljevanje s 3. strani

nost z zakonodajno in upravno oblastjo ipd.).

Na manjšinskem seminarju je bilo tudi zasedanje glavnega odbora. Na razpolago je bil čas za medsebojno spoznavanje in družabnost, čeprav je bil program zelo natrpan. Občni zbor je zadnji dan sprejel resolucije o položaju Nemcev v Belgiji, Slovencev v Italiji, o problemih Kosova in o življenjskih vprašanjih Laponcev. Govor je bil tudi o spremembah statuta. Na novo sta bili sprejeti v Mladinsko komisijo FUENS predstavništvi Nemcev v Alzaciji in Retoromanov ali Ladincev iz Švice. V novem odboru so: Christel Petersen (Frizijka iz ZRN) — predsednica, Franc Wakounig (Koroška) in predstavnik Alzačanov — podpredsednika, tajnik je ostal Nemeč iz Belgije Gerd Henkes.

—0—

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE
KULTURNI DOM
IZVEN ABONMAJA
VICTOR LANOUX:

ODPIRAČ groteska

Režija MARIO URŠIČ
PREMIERA

V torek, 27. aprila 1982 ob 21. uri
PONOVITVE

V sredo, 28. aprila ob 21. uri
V četrtek, 29. aprila 1982 ob 21. uri
V petek, 30. aprila 1982 ob 21. uri

Zaradi omejenega števila sedežev svetujemo, da si pravočasno preskrbite rezervacije pri blagajni Kulturnega doma — ob delavnikih od 10. do 12. ure in eno uro pred pričetkom predstav — tel. 734265.

Nova številka revije »Mladje«

V Trst je prispela nova, 45. številka koroške revije Mladje, katero urejujejo zdaj, potem ko je izšla iz lanske krize, Jožica Čertov, Marija Jurič, Maja Haderlap, Kristijan Močilnik, Vida Obid, Jani Oswald, Valentin Polanšek in Tomo Weiss. Poleg tega ima revija še poseben uredniški svet, v katerem so Feliks Bister, Janko Malle, Valentin Oman, Slavko Sticker, Olga Vouk, Vladimir Wakounig, Franc Wutti in Pavel Zdovc. Revija izhaja štirikrat na leto, izdatelj, založnik in lastnik pa je Jani Oswald.

Številka se začne s številnimi pesmimi, ki so jih napisali Jožica Čertov, Maja Haderlap, Matjaž Kropivnik, Janko Messner in Herman Grm. Preseneča nas črn pesmizem v teh pesmih, posebno v pesmih Jožice Čertov, še bolj pa surovi ton v nekaterih pesmih Janka Messnerja. Med drugim zmerja v svojih verzih znanega pesnika, pripovednika in esejista Leva Detela za »pasjega sina«.

Jubilanta osemdesetletnica Milka Hertman je prispevala humoristično pesem v narečju »Mati in Metka«, o materi, ki daje nauke hčerki, ki hoče na ples. V nemškem izvorniku in slovenskem prevodu so objavljene pesmi Erika Adama, ki je

doma iz Dolnje Avstrije, pa živi zdaj v Celovcu. Na žalost so prevodi zelo šibki.

Kratko prozo sta prispevala Jožica Čertov pod naslovom »Tvoje dihanje je le spomin« — gre pravzaprav samo za razpoložensko sliko — in Kristijan Močilnik pod naslovom »Oprostite, je kdo slučajno videl otroke?«. To je pravzaprav pretresljiv dramatiziran prizor iz psihiatrične bolnišnice za otroke, bolj reportaža kot literatura.

Za jezikoslovce, pa tudi še za koga drugega bo zanimiva razprava Pavla Zdovca »Prispevki h koroški toponimiji v sodobnem slovenskem knjižnem jeziku« in sicer na primerih krajevnih imen s področja občine Sele. Razprava se bo nadaljevala.

Revija vsebuje tudi nekaj diskusije, kot npr. »Diskusijski prispevek Kluba slovenskih študentov na Dunaju o slovenski kulturni politiki« in Janija Oswalda esej »Petero misli pri prebiranju nekega spisa o položaju literature«. Janko Messner objavlja nekako pismo Alojzu Rebuli glede njegovega romana »Zeleno izgnanstvo«. Končno predstavlja revija še nekaj koroških umetnikov in umetnic ter prinaša še precej kratkih prispevkov, poročil in drugega ter je seveda ilustrirana kot vedno.

Sodobno kmetijstvo

Bolezni in škodljivci kumar

Najcenejši varovalni ukrep je pravilno kolobarjenje, pridelovanje odpornih hibridov ter setev zdravega ter razkužena semena. Na isto površino ne sadimo kumar najmanj štiri leta, ne smemo jih pridelovati za bučami, paradižnikom ali krompirjem, s katerega se na kumare prenašajo viroze.

Mastna pegavost kumar se v vlažnem in toplem vremenu pojavlja na listih, steblih in plodovih. Ze na kličnih listih nastanejo belkaste ali nepravilno oblikovane pege, ki so na stalnih listih prosojne in vodene. Listi najprej porumenijo in nato porjavijo. Kasneje se pege razširijo tudi na plodove, in sicer kot svetlejšje lise, plodovi rumenijo in rjavijo ter v vlažnem vremenu gnijejo. Da bolezen zatremo, moramo saditi zdravo, razkuženo seme, predvsem pa pridelovati hibride, ki so odporni proti tej bolezni. Izkušnje kažejo, da so vsi nizozemski hibridi slabo odporni, ameriški pa bolj odporni proti tej bolezni, ki se razvijejo v zemlji na ostankih rastlin in v semenu. Te bakterije prenašamo s semenom, širijo se z vetrom in ob obiranju, zato prve obolele rastline odstranimo iz nasada. Do cvetenja preventivno škropimo nasad z bakrenimi pripravki, od katerih so posebno učinkovite oksikloridne oblike.

Ožig kumar

Bolezni znaki se pokažejo na listih, steblih in plodovih. Na listih se pojavijo rumenkastorjave pege nepravilne oblike, kasneje se listi preluknjajo, mladi listi se sušijo, rastejo nepravilno in odpadejo. Na plodovih se pojavijo vodenaste pege, plodovi se zmehčajo in zgnijejo. Bolezen se pojavi predvsem v vlažnem vremenu, prenaša se z okuženimi ostanki rastlin in s semenom.

Pred setvijo seme razkužimo, kumare redno škropimo z orthocidom 0,2-0,3%, cinebom S 65 (0,3%), dithanom M 45 (0,2-0,25%). Da preprečimo napad, škropimo na 10 do 14 dni, ob obolenju pa vsakih 6 do 8 dni. Zadnjič škropimo teden pred obiranjem, okužene ostanke rastlin sežgemo in pravilno kolobarimo.

Krastavost kumar

Pojavlja se predvsem na plodovih, širi se v zmerno toplem in vlažnem vremenu. Na listih se pojavijo rjavordeče obrobne pege, nakar se sredina pege suši in preluknja. Na plodovih se pokažejo centimeter velike, malo pogobljene in vodene pege, ki jih v vlažnem vremenu pokriva gost, zeleno črn puh, na hrastah pa se pojavi kapljica lepljive tekočine. Mladi plodovi se posušijo, starejši pa so hrastavi. Glivica prezimi na ostankih rastlin.

Bolezen se pojavi, če ob toplem vremenu zalivamo kumare z mrzlo vodo. Zato zvečer ne zalivamo, če je bil izredno vroč dan.

Škropimo z ditkanom M 45 0,2% ali z orthocidom 50 0,2 do 0,3%. Če so nočne temperature nižje od 14 stopinj C., škrop-

ljenje ni učinkovito; zato bolne rastline odstranimo in sadimo proti hrastavosti odporne hibride.

Venenje kumar

Mladi listi ovenejo in propadejo, pri starejših pa čez dan opazimo ovenele poganjke. Plodovi teh rastlin so grenki. Veneti začnejo najprej posamezne rastline, potem pa se venenje zelo širi po nasadu. Okužba je pogostejša na težkih tleh kot na lahkih, povzročitelji pa so isti v vsakih tleh. Bolezen zatiramo z upoštevanjem kolobarjenja in odstranjevanjem ter uničenjem bolnih rastlin in nikar ne sadimo kumar po paradižniku, ker učinkovitega varstva na prostem ni, v toplih greдах pa je treba zemljo razkuževati z ditrapeksom (75 kub. cent. na 1 kv. meter).

Pepelasta plesen ali kumarova pepelovka

Bolezen se pojavlja sredi poletja predvsem na starejših rastlinah in razvoj pospešuje zmerno suho toplo vreme z močno jutranjo roso. Na listih se pojavijo bele prevleke iz glivnega micelija in trosov. Rastline škropimo že ob rasti s karathanom 0,1%, enovitom 0,07%, v času obiranja pa redno z 0,1% s cosanom, katerega pa ne uporabljamo ob močnem soncu, da ne požgemo listov. Rastline morajo biti suhe. Najbolje je škropiti zvečer.

PRED POIMENOVANJEM ŠOLE NA LIVADI

Pripravljalni odbor za poimenovanje slovenske osnovne šole na Livadi (Ulica del Brolo) po Otonu Župančiču vabi bivše učence in učitelje slovenskih osnovnih šol v Ulici della Croce ter njihove sorodnike, ki imajo v posesti fotografije, šolska spričevala, šolske zvezke in podobne dokumente, da jih posodijo šoli, ki jih bo uporabila na razstavi ob poimenovanju šole.

Izročijo naj jih čimprej na tajništvo šole na Livadi v Gorici (tel. 84824).

—o—

Italija se je ponovno izognila krizi vlade, ki je grozila zaradi ostrih polemik med demokristjani in socialisti. Odločilno je bilo po vsej verjetnosti stališče predsednika republike, ki se je javno izjavil proti predčasnemu razpustu parlamenta. Nevarnost krize je za sedaj mimo, a socialisti so že napovedali razčiščenje odnosov med obeh strankama po kongresu Krščanske demokracije, ki bo v Rimu od 2. do 6. maja.

—o—

Pisma uredništvu:

■ nadaljevanje s 5. strani

Zadovoljni pa bomo šele takrat, kadar bodo izdajale slovenske založbe poleg dobrih knjig novel, že objavljenih ali ne, tudi dobre romane in povesti in bodo celo imele na razpolago bogato izbiro med takimi rokopisi. Naša ideja je bila vedno, da bi založbe lahko same kaj prispevale k temu, v obliki nagradnih razpisov za nove romane, pa tudi v obliki skupne literarne nagrade založb za najboljši slovenski roman leta.

Uredništvo

KMEČKA IN OBRтна HRANILNICA IN POSOJILNICA V NABREŽINI

ZADRUGA Z NEOMEJENIM JAMSTVOM

vabi

člane, da se udeležijo rednega občnega zbora, ki bo v prvem sklicanju dne 24. aprila 1982 ob 8. uri in v drugem sklicanju v

NEDELJO 25. APRILA 1982

ob 9. uri v dvorani «PD IGO GRUDEN», Nabrežina št. 89 z naslednjim

DNEVNIM REDOM

- 1) Poročilo Upravnega sveta;
- 2) Poročilo Nadzornega odbora;
- 3) Razprava in odobritev obračuna na dan 31.12.1981, odobritev poročil in porazdelitev dobička poslovnega leta;
- 4) Volitve upraviteljev, ki jim zapade mandat, določitev sejnine za upravitelje in nadzornike;
- 5) Volitve nadzornega odbora, predsednika nadzornega odbora in določitev honorarja nadzornikom;
- 6) Določitev višine dodatnega prispevka za nove člane;
- 7) Določitev najvišjega zneska posojila, ki se sme podeliti posameznim prosivcem;

Člani si lahko ogledajo obračun in poročila o obračunu na sedežu Kmečke in obrtne hranilnice in posojilnice.

UPRAVNI SVET

ŠPANIJA 82

☛ S.R. ☛

☛ 7 ☛

Skoraj istočasno s pogajanjem za rešitev tržaškega vprašanja, se odvija berlinska konferenca. Zahodne velesile predložijo Ednov načrt, ki predvideva volitve na celotnem nemškem ozemlju, novo ustavo, enotno vlado in podpis mirovne pogodbe. Sovjetska zveza predloži načrt Malenkova, po katerem naj bodočnost Nemčije določi dogovor med obema državama na podlagi paritetnega predstavnitva. Pogajanja se vlečejo dva meseca, marca pa Sovjetska zveza povsem nepričakovano prizna suverenost Nemške demokratične republike. S tem je dokončno zapečatenata vsaka možnost za združitve Nemčij. Oktobra Zahodno Nemčijo v Parizu sprejmejo v Evropsko gospodarsko skupnost in Atlantsko zavezništvo. Zvezna republika Nemčija ima znova pravico do oborožitve, čeprav se mora odpovedati orožju ABC, torej atomskemu, bakteriološkemu in kemijskemu. Leto dni po Stalinovi smrti se v Sovjetski zvezi čutijo prvi znaki destalinizacije. Oblast si delijo Malenkov, Bulganin in Hruščev. Tudi v satelitskih državah vre proti moskovskemu centralizmu. Na Madžarskem poskuša z novo politiko ministrski predsednik Imre Nagy, toda preživeli stalinisti, ki jih vodi Rakosi, izsilijo njegov odstop. V Vzhodnem Berlinu se 17. junija pričnejo delavske manifestacije, ki jih sovjetska vojska v krvi zatire.

V Jugoslaviji pade v nemilost narodni heroj, bivši minister brez listnice in predsednik skupščine Milovan Djilas. Obtožen je, da je po 6. kongresu Zveze komunistov Jugoslavije zagovarjal likvidacijo partije kot idejno-politične vodilne razredne organizacije in se oddaljil od revolucionarnih pozicij. Tretji plenum Centralnega komiteja ga izključuje iz partije kot revizionista in mu odvzame vse funkcije. Avtor »Novega razreda« je označen kot nosilec vpliva malomeščanske anarhistične stihije. V zaporu bo preživel vrsto let.

Kolonizirani narodi se prebujajo, saj imajo v tajniku Združenih narodov Hamarskjoeldu močnega zagovornika. Alžirija, ki je bila med vojno izhodišče zavezniških sil za napade na Libijo in Italijo, je ostala francoska posest. Alžirski domoljubi leta 1953 ustanovijo Komite za enotnost akcije, ki 1. novembra 1954 začne z oboroženo vstajo proti Francozom. Vojna bo trajala 4 leta.

Francija se bori tudi na azijski fronti. V Indokini miru praktično tudi po končani svetovni vojni še ni. Med Severnim Vietnamom Ho Ši Minha in južnim predelom, ki je pod francosko oblastjo, se bijejo bitke že polnih osem let. 7. maja 1954 pade po 55 dneh bojov trdnjava Dien Bien Phu. Francija je premagana. Na ženevski konferenci 21. julija dosežejo sporazum o prenehanju sovražnosti in razpisu volitev, do katerih pa ne pride. Vietnam je dejansko že razdeljen z mejo ob 17. vzporedniku.

Angleži zapustijo Suez, v Egiptu pa prevzame oblast polkovnik Naser, ki prične izvajati politiko arabskega socializma, v mednarodni politiki pa zagovarja enotnost Arabcev proti Izraelu.

Na Cipru grško-pravoslavna večina pod vodstvom škofa Makariosa zahteva priključitev otoka Grčiji, medtem ko se turška manjšina zavzema za razdelitev Cipra. Prične se gverila polkovnika Grivasa.

V Švici, kjer ustanovijo evropsko nogometno zvezo UEFA, ni teh problemov. S švicarsko točnostjo je vse nared za svetovno prvenstvo in televizijske prenose: stotisoči si nogometni spektakel ogledajo doma v naslonjaču.

Jugoslavija se je med 16 najboljših uvrstila z izločitvijo Grčije in Izraela, Italija pa po dvojni zmagi nad Egiptom. Azzurri potujejo v bližnjo Švico polni upov in z ekipo, v kateri je največ članov državnega prvaka Interja. Prvoligaša sta bila tedaj tudi Triestina, ki je ob koncu prvenstva 1953/54 zasedla 12. mesto in Udinese, ki je bil 15.

Nesporni favorit je Madžarska Ferenc Puskasa, ki v osmini finala odpravi Turčijo s 4:1 in 7:2, Zahodno Nemčijo pa z 8:3. Italija igra v četrti skupini. Prvo tekmo 17. junija Italija, ki jo vodi trojica Czeizler, Schiavio in Piola, izgubi z 2:1. Strelec častnega gola je kapetan Boniperti. Tri dni kasneje zmaga nad Belgijo s 4:1 in goli Pandolfinija, Gallija, Frignanija in Lorenzija. O uvrstitvi v četrtfinale odloča povratna tekma s Švico. Tehnično vodstvo se odloči za vrsto sprememb, tudi Boniperti je med rezervami. Vse zaman, Italija katastrofalno izgubi s 4:1 in je izločena.

Jugoslavija 16. junija premaga Francijo z 1:0, drugo tekmo osmine finala pa igra z Brazilijo. Polčas se konča brez gola, že v četrti minuti nadaljevanja plavi preidejo v vodstvo z Zebcem. Toda Brazilija v 25. minuti izenači, vratarja Bearo premaga sloviti Didi.

V četrtini finala se mora Jugoslavija posloviti od prvenstva. V tekmi z Nemčijo izgubi z 0:2 po avtogolu Horvata in podvojitvi Rahna 5 minut pred koncem.

Ostali trije polfinalisti so Madžarska, Avstrija in Urugvaj. V polfinalu Nemčija odpravi Avstrijo s 6:1, Madžarska pa Urugvaj s 4:2.

Veliki finale je torej med Madžarsko in Nemčijo. Ekipi sta se že srečali v osmini finala, ko so Nemci poslali na igrišče rezerve in izgubili z 8:3.

Favoriti Madžari že vodijo z 2:0, tik pred koncem polčasa pa Nemci, ki igrajo kot prerojeni, izenačijo. Še dolgo bo govora o mamilih, ki naj bi jih Nemci zaužili, dejstvo pa je, da ekipa ni nikdar več ponovila tedanjega uspeha in da so reprezentanti kaj kmalu končali kariero. Ves drugi polčas poteka v izenačenosti. Manjka le še 6 minut do konca, protinapad Nemcev preko Rahna in Grošič je premagan.

Nemčija je presenetljivi svetovni prvak v postavi: Turek, Posipal, Kolmeyer, Eckel, Liebrich, Mai, Rahn, Morlock, Otmar in Fritz Walter ter Schaefer.

Kljub porazu je moralni zmagovalec Madžarska in njeni trije zvezdniki Puškaš, Grošič in Kočiš, najboljši strelec prvenstva z 11-zadetki.

Tudi švicarsko prvenstvo je bilo izredno bogato na zadetkih, na 26-ih tekmah jih je padlo kar 140, torej preko 2,5 na vsako srečanje.

1958 — 6. svetovno prvenstvo na Švedskem. Pričenja se obdobje brazilske premoči, obenem pa bleščeče kariere morada najslavitejšega nogometaša vseh časov, Peleja.

To pa je tudi leto, ko naša ušesa zaznajo nove, vseмирske zvoke.

Vesoljsko tekmo je pričela Sovjetska zveza že leto prej, ko je 4. oktobra 1957 izstrelila prvi umetni satelit Sputnik-1. Združene države prihajajo v vesolje z nekoliko zamude. Šele po ustanovitvi civilne organizacije za raziskovanje in praktično uporabljanje vesolja NASA, 31. januarja izstrelijo Explorer-1. In prav prvi ameriški umetni satelit s svojim dvojčkom Explorer-2 pripomore znanstveniku Van Allenu k odkritju kolobarjastega področja močnega kozmičnega sevanja, ki obdaja Zemljo. Notranji pas se dviga približno 1.000 km nad ekvatorskim področjem, zunanji pa sega med 10 in 20 tisoč km visoko. Znanstvenih odkritij s tem še ni bilo konec. Istega leta se je pojavil tudi LASER — ojačevalec elektromagnetne energije optičnega valovalnega področja, pri katerem se energija sprošča po zakonu kvantne mehanike.

Hladna vojna, ki je dosegla višek dve leti prej med madžarsko revolucijo in demonstracijami na Poljskem, se je pomirila. Preko 200 tisoč madžarskih beguncev se je porazgubilo po raznih zahodnih državah, toda spomin na oktober 1956 je še živ. Demonstranti so tedaj zahtevali dokončni umik sovjetske vojske, razpustitev tajne policije, volitve, svobodo tiska. Po krvavih bitkah med študenti, delavci in madžarsko vojsko polkovnika Maleterja na eni strani ter Rdečo armado na drugi, se Sovjeti umaknejo. Imre Nagy sestavi koalicijsko vlado, ki napove izstop iz Varšavskega pakta. Toda sovjetska vojska se vrne, zaman so pozivi Nagyja po radiu.

Zahod je gluh za obupne klice na pomoč, saj je zapleten v sueško krizo.

S pomočjo sovjetskih tankov pride na oblast Kadar, madžarska revolucija je v krvi zatrta, Nagy in Maleter bosta ustreljena. Še leto dni se bodo nadaljevali procesi pred posebnimi sodišči, obsodbe na smrt, deportacije v Sovjetsko zvezo.

Nekaj mesecev pred tem se je prav tako v krvi končal poljski poskus. Sovjetski tanki pomendrajso demonstrante v Poznau. Toda na Poljskem je reakcija oblasti povsem drugačna, vodstvo prevzame Gomulka, ki dokončno obračuna s stalinisti, dolga roka Kremlja Rokosovski pa se mora vrniti v Sovjetsko zvezo.

Toda na vse to se leta 1958 le še spominjamo. Med velesilama je napetost popustila, ko Eisenhower in Hruščev podpišeta sporazum o kulturni izmenjavi.

V Ženevi je oktobra konferenca o uporabi jedrske energije, tri atomske velesile se sporazumejo za prekinitev jedrskih poskusov.

(Dalje)

DAROVI IN PRISPEVKI

Ob obletnici smrti Dušana Černeta darujeta sestri Nada in Vera v tiskovni sklad Novega lista 47.700 lir.